

*Pauliina Yliniitty*

## Keskiaikaiset kirjoitustyyli – kalligrafiakurssi Nivala 2021-2022

|     |                 |                  |            |
|-----|-----------------|------------------|------------|
| I   | LOMBARDIALAISET | 23.8.-13.9.2021  | (4 kertaa) |
| II  | TEKSTUURA       | 4.10.–22.11.2021 | (5 kertaa) |
| III | FRAKTUURA       | 10.-31.1.2022    | (4 kertaa) |
| IV  | FILIGRAANIT     | 7.-28.2.2022     | (4 kertaa) |
| V   | BASTARDA        | 14.3.-4.4.2022   | (4 kertaa) |

Keskiaika on ajanjakso vanhan ajan (antiikin ajan) ja uuden ajan välissä, noin 500-luvun alusta 1400-luvulle. Keskiaika jaetaan usein varhaiskeskiaikaan (noin 400-800), sydänkeskiaikaan (800-1200) ja myöhäiskeskiaikaan (noin 1200-1500) eli käsikirjoituksia ajatellen kelttiläisistä punaisista pisteriveistä renessanssin viiniköynnöskoristeluihin.

Keskiaikaiset kirjoitustyyli -kurssit koostuu tuon ajan neljästä tärkeästä ja hyvin tunnetusta kirjoitustyylistä sekä yhdestä tavasta koristella lombardialaisia kirjaimia.

Lisäksi **ma 29.11.2021 JOULUKORTTIPAJA: GELLIPLATE LEVYT**

### I LOMBARDIALAISET

The Longobard Capitals, Longobard Versals, La Tourneure

- 23.8. Lombardialaisten historiasta ja käytöstä. O-kirjaimen piirtäminen.
- 30.8. Jatketaan lombardialaisten piirtämistä
- 6.9. Jatketaan lombardialaisten piirtämistä, jokaiselle oma lombardialainen aakkosto
- 13.9. Kirjoitetaan lombardialaisia terällä

Materiaalilista:

- lyijykynä, pyyhekumi, viivoitin (mielellään 30 cm)
- tasaterät, hiusterä ja kynänvarsi
- vanha hammasharja ja hammastahnaa (terien puhdistamista varten)
- värikynät, tankomuste, hierrinkivi
- vesivärit tai guassit
- väripaletti, vesikuppi, pipetti
- siveltimiä, pieni
- sivellin värin sekoittamista varten
- tavallista kopio- tai piirustuspaperia
- hyvälaatuista paperia kurssityötä varten

### II TEKSTUURA

- 4.10. papereiden ja kalvojen värjääminen
- 11.10. tekstuurin historiaa, kirjan sivujen leikkaaminen ja taittelu

- 18.10. isot kirjaimet  
8.11. pienet kirjaimet  
22.11. pienet kirjaimet ja kirjan sitominen

Koska goottilaiset kirjaimet ovat luonteeltaan hyvin tummia ja välistykseltään tiiviitä, lisäämme iloisia värejä kirjoitustaustoihin ja kalvoihin, jotka sidomme kurssityönä tehtävään kirjaan. Kalvot maalaamme kaluste- tai akryylimaalilla.

Värjätään kirjan sivut akryylimustein tai vesivärein. Kirjan koko A4, vähintään 6 V-arkkia paperia + kalvot. Kirjoitetaan osaan papereista ennen niiden leikkaamista sivuiksi. Värjätään muovikalvoja ja osa sivupapereista maaliroiskein. Sidotaan tekstuuran harjoituksista värikäs A4-kokoinen kirja. Kirjoitetaan yksi sivu sommitellen. Isot alkukirjaimet esim. eri värillä.

Materiaalit:

- liijykynä, pyyhekumi
- tasaterä 2mm, Pilot Parallel Pen, automaattikynä
- vesivärit/guassit, väripaletti
- vesikuppi, pipetti
- siveltimiä
- harjoituspaperia
- muovikalvot
- ingres-paperi
- akvarelli- tai syväpainopaperia kirjaa varten
- remonttipaperia (lattian suojaksi)
- kalustemaalit ja tikut

## **29.11.2021 JOULUKORTTIPAJA: GELLIPLATE LEVYT**

### **III FRAKTUURA**

Fraktuura Suomen kirkkotekstien painokirjaimena. Tekstuuran ja fraktuuran erot. Opetellaan kohokuvioinnin tekeminen taittoluun ja muropakettipahvin avulla. Mustalla valkoiselle.

- 10.1. Pienet kirjaimet  
17.1. Isot kirjaimet  
24.1. Tekstuuran variaatioita  
31.1. Kohokuviointi fraktuurakirjaimesta

Materiaalit:

- liijykynä, pyyhekumi
- tasaterä 2mm, Pilot Parallel Pen, automaattikynä
- vesivärit/guassit, väripaletti
- vesikuppi, pipetti
- siveltimiä
- harjoituspaperia
- ingres-paperi
- akvarelli- tai syväpainopaperia

## IV FILIGRAANIT

Filigraaneja on käytetty keskiajalla kirjojen alkukirjainten koristelussa joko kirjaimessa itsessään tai kirjaimen ympärillä. Harjoittelemme kurssilla filigraani-koristeiden piirtämistä ja käyttämistä. Teemme kurssin aikana "kirjansivun", jossa on sekä tekstiä että filigraanein koristeltu alkukirjain. (Tai suunnitellaan itselle omat filigraaniaakkoset eli koristellaan kaikki kirjaimet filigraanein.)

- 7.2. Filigraanit kalligrafiassa, harjoitellaan piirtämistä
- 14.2. Filigraanien sijainti, piirtämisjärjestys
- 21.2. Oman koristellun kirjaimen suunnittelu
- 28.2. Tekstin lisääminen omaan työhön

### Materiaalilista

- lyijykynä, pyyhekumi
- hiusterä, kynänvarsi tai ohutkärkisiä tusseja
- tasaterä ja muste
- vesivärit/guassit, väripaletti
- vesikuppi, pipetti
- siveltimiä
- harjoituspaperia
- hyvälaatuista, sileäpintaista akvarellipaperia kurssityötä varten

## V BASTARDA

Tehdään jotain mikä on goottilaisten kirjainten ja gotiikasta ensimmäisenä tulevien mielikuvien vastakohtaa eli Gotiikan tummalle mielikuvalle vastaisesti tehdään valkoisella valkoiselle tai vaalealle ja pyritään hyvin hempeään värimaailmaan.

- 14.3. pienet kirjaimet
- 21.3. isot kirjaimet
- 28.3. sommittelu, tyhjä tila
- 4.4. kohokuvio/runotyö

### Materiaalit:

- lyijykynä, pyyhekumi
- tasaterä 2mm
- vesivärit/guassit, väripaletti
- vesikuppi, pipetti
- siveltimiä
- harjoituspaperia
- akvarelli- tai syväpainopaperia